

Tuniniaaneq A - 2022

1. Ilinniartitsissutip inissisimanera

Ilinniartitsissut periutsit, pisiniartarnermi pissusilersuutit, niuerfinnik nalilersuineq, niuerfinni attaveqaqatigiittarneq aamma tuniniaanermik aqutsineq pillugit ilisimasaqarfiulersarpoq. Ilinniartitsissumi nunami namminermit nunallu tamat akornanni aamma suliffeqarfiit niuerneq pillugu aalajangiisarnerannik sammineqartoqartarpoq. Ilinniartitsissummi ilisimatusarnermi periutsit atorneqartarput, tassunga ilanngullugit nalilersuineq, isumaliuteqarneq aamma periutsinik suliaqarneq. Ilinniartitsissummik suliaqarnermi nalinginnaasumik ilisimasariaqartut aamma ilinniagaqalernissamat piginnaasaqarneq inerisarneqassapput.

2. Ilinniartitsissummi siunertat

Ilisimasat piginnaasallu

Ilinniartitsinerup siunertaraa, ilinniartut nammineeqlutik, nutaaliortutik aamma tuniniaanermut atatillugu apeqquutit suliamut tunngasut ataqatigiissillugit sulisinnaassusiata inerisarnissaa.

Ilinniartut suliffeqarfiup nunami nunarsuarlu tamakkerlugu ineriartorneranik suliaqarnermikkut, tunngavilersuisinnaaneq, isumaliutersorneq aamma apeqquutit tunisinermi aningaasaqarnermut tunngasut piviusorpalaartunik saqqummiussisinnaanertik annertusissavaat kiisalu suliffeqarfiup nunarsuup sinneranut naleqqiullugu inissisimaneranik paasisaqassallutik.

Ilikkagaqartarnermi suliaqartarnermilu piginnaasat

Ilinniartut ilaatigut ingerlaqqilluni ilinniagaqarnermi tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik ataatsimut isiginillutik sulisinnaassapput aammalu suliaqarfinni aalajangiinissanut tunngaviliinissaq siunertaralugu paasisutissanik naleqquttunik katersisinnaassallutik nalilersuisinnaassallutillu. Naggasiullugu ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik atuagarsornermik periutsinillu aammalu paasisutissiisarnermi teknologimi atortunik naleqquttunik suliaqarsinnaassallutik. Nalinginnaasumik ilisimasariaqartunik ilisimasaqalernissaq siuarsarneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi sammisassanut naleqqiullugu aamma ilinniartitsissutip ilinniaqqinnissamat suliffimmilu qaffakkiartornissamat periarfissarititai pillugit alapernaassusiisa pimoorussinerisalu nukittorsarnerisigut.

Inuttut inuillu akornanni attaveqaqatigiittarnermi piginnaasat

Ilinniartut kisimiillutik suleqatigiillutillu sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaq sulinermit iluatsitsinissamat pingaaruteqartumik tunngavissatut inuttut annertuumik sunniuteqarsinnaanermik ilisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, suleqatigiiaarluni suleqatinik suleqateqarsinnaassallutik aammalu sulisorisanik, qullersanik, pisisartunik pilersuisinillu suleqateqarsinnaassallutik.

Kulturikkut inuiaqatigiillu akornanni piginnaasat

Kalaallit Nunaanni nunarsuullu sinnerani inuiaqatigiinni immikkoortortakkaartoqarneranik anguniakkanillu immikkoortoqarneranik paasisimasaqarneq aammalu immikkoortut anguniakkallu immikkoortut eqqortut paasiniarnissaat tuniniaaviginissaallu suliffeqarfiit iluatsitsinissaannut apeqqutaalluinnarnerat tunngavigalugit sulisinnaassapput. Ilinniartut aammattaaq Kalaallit Nunaanni pingaartumillu nunani allanni tuniniaavinni suliffeqarfiit tunisaqartarnerisa inuiaqatigiinni naleqalersitsilernermit pingaaruteqarneranik paasinnineq tunngavigalugu sulisinnaassapput. Naggasiullugu ilinniartut allamiut kulturiinik eqqortunik paasisimasaqarneq tunngavigalugu sulisinnaassapput, tassunga illanngullugit allamiut kulturiannut tuniniaanermi pilerisaarinermilu pingaaruteqartumik tunngaviusoq iliuseqartarnerup naleqqussarnissaa, ilinniartullu aamma allamiut kalaallit kulturiannut naleqqussarsinnaanermik ajornartorsiuteqarsinnaaneranik paasinnissinnaassallutik.

3. Iikkagassatut anguniakkat imarisaalu

3.1 Iikkagassatut anguniakkat

Ilinniartut Kalallit Nunaat nunallu tamat isiginiarlugit ukuninnga:

takutitsinnaassappuyt:

- a) Aningaasaqarnikkut eqqarsarsinnaassuseqarneq: ilinniartup aalajangersinnaassavaa, pissutsit suut suliffeqarfiup tuniniaaneranut pingaaruteqarnerisut
- b) Paasiumasanik suliaqarsinnaassuseq: ilinniartup tuniniaanermi unamminartut, suliffeqarfikkut aningaasaqarnikkut ineriartortuarnissaanut tunngasut, suussusilersinnaassavai, oqaasertalersorlugit suliaralugillu.
- c) Ilusilersuisinnaassuseq: Ilinniartup tuniniaanermi aningaasaqarnikkut ilusiliussat atorsinnaassavai, ilusiliussallu tunngavii atorsinnaaffiilu nassuiarsinnaassallugit.
- d) Aningaasaqarnikkut tunngavilersuilluni isumaliutersorsinnaaneq: Ilinniartuq aningaasaqarnikkut tunngavilersuilluni isumaliutersuummik suliaqarsinnaassaaq, tamatumunnga ilanngullugu ataqatigiiffinni aalajangersimasuni tuniniaanermi aningaasaqarnermut pissutsit assigiinngitsut imminnut ataqatigiinnerisa nassuiarsinnaanerat.
- e) Paasissutissanik suliaqarsinnaassuseq: Ilinniartut suliffeqarfiup tuniniaanikkut atugarisai pillugit paasissutissat katersorsinnaassavaat, suliarisinnaassallugit saqqummiussinnaassallugillu, kiisalu ataqatigiiffimmut aalajangersimasumut tunngatillugit uppernassusiat naapertuunnerallu nalilersinnaassallugit.
- f) Aningaasaqarnikkut attaveqatigiissinnaassuseq: Ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnikkut pissutsit nassuiarsinnaallugillu paasissutissiissutigisinnaassavaat.
- g) Atortutigut piginnaasaqarneq. IT-kut atortunik toqqaasinnaallunilu atuisinnaaneq aqqutigalugu.

3.2 Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit

Ilinniartitsissutip imarisai pingaarnerit tassaapput:

- a) Periutitsit: amerlassutsikkut pitsaassutsikkullu periutitsit
- b) Pissutsit siamasissut: avatangiisini pissutsit, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani
- c) Atuagarsornikkut nunanut allanut attaveqartitsilerneq: tuniniaavinnik toqqaaneq, nunat allanut attaveqartitsilernermit periutitsit kulturimilu pissutsit

- d) Periusissianik pilersaarusionerq: suliffeqarfiit iluanni pissutsit, unammilleqatigiinnermut, ineriartortitsinnermut aamma saniatigut aningaasaliinernut periutsit
- e) Ujartuinnermi pissutsit: tuniniaaviit angussusat, tuniniaaviit immikkoortuinik immikkoortunillu anguniagassanik toqqaaneq, Kalaallit Nunaanni nunanilu tamani, aammalu atuisartunut tunisassioortunullu tuniniaanermi pisisarnermi pissusilersuutit pillugit atuagarsorneq
- f) Neqeroorteqartarnermi pissutsit: tuniniaavinnik killiliineq, inuusutissarsiutit immikkoortuini pissutsit aamma unammilleqatigiinnermi inissisimaneq
- g) Pilerisaarutitik katiterineq: nunami namminermit nunanilu tamani tunisassiat, akit, nassiusuineq, takoqqosaarineq aamma tuniniaanermik tuniniaaffinnilu suliniuteqarneq kiisalu pilerisaanermut pilersaarut

3.3 Illassutitut ilinniakkat

Ilinniartut taamaallaat pingaarnertut ilinniakkat atorlugit ilikkagassatigut anguniakkat angusinnaassanngilaat. Illassutitut ilinniakkat imatut toqqaarneqassapput, taamaalilluni pingaarnertut ilinniakkat ilanngullugit ilikkagassatut anguniakkat angunissaannut tapersiissallutik. Illassutitut ilinniakkanut ilaassapput tuniniaanermi aningaasaqarnermi atuagassat, tassaagajuttut aviisini allaaserisat, tv-mi aallakaatitat imaluunniit suliffeqarfiit nittartagaanni paasisutissat, taakkunanilu ilikkagassatut anguniakkanut tunngassuteqartitsisoqassaaq itisiliisoqarlunilu. Ilinniakkani tunngassuteqartitsisuni sapinngisamik Kalaallit nunaanni nunanilu tamani pissutsinut tunngassuteqartitsisoqassaaq.

4. Ilinniartitsinerup aaqqissuunneqarnera

4.1 Ilinniartitseriaatsimi periutsit

- a) Ilinniartitsinerni ilinniartut ilinniakkani qaffasissusiat ilisimasaallu aallaavigneqassapput.
- b) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitsisut ilinniartullu akornani ilikkagaqartarnermi oqaloqatigiittarnerattut sapinngisamik isikkulerlugu.
- c) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartitseriaatsit assigiinngitsut paarlakaajaanneqassallutik.
- d) Anguniartariaqarpoq, ilinniartitsissummi minnerpaamik ataasiarluni Problem Baseret Læringsforløb (PBL)-mik ingerlatsisoqarnissaa.
- e) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut soqutigisaat pisariaqartitaallu isiginiarneqassallutik, taamaalilluni ilinniartut ilinniartitsissutip pissanganartuuneranik, naleqquttuuneranik soqutiginaruuneranillu misigisaqarnissamut periarfissinneqassallutik.
- f) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniagaqarnerup ingerlanneqarnerani sammisanilu ineriartortitsinermi ilinniartitsissut siuariarfiussalluni, tassa ilinniartitsissummi oqaatsit oqariartaatsillu ineriartorfiussallutik, taamaalilluni

ilinniartut namminneerlutik suliariaaseqarnissamik ajornakusoortunillu eqqarsartarnissamut piffissap ingerlanerani sungiusarneqassallutik.

- g) Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq inuiaqatigiinnut avatangiiserisanut annertunerpaamik attuumassuteqalersillugu.

Tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutit erseqqissarneqassapput imminnut ataneri isiginiarlugit aammalu nunani tamani pissutsit tunngavigalugit ilinniartitsissummi atuagarsorneq ilanngullugu. Ajornartorsiutit isiginiarlugit ilinniartitsinermi tunngavik ilinniartitsinermik aaqqissuussinermi qitiusumik inissisimavoq. Taamatut ilinniartitsinermi ilinniartut ilinniartitsissummi alapernaannerat, malussarinnerat nutaaliorsinnaanerallu annertusarneqassaaq, ilinniartullu ilinniartitsissummi nammineersinnaanerat nalorninatillu iliuuseqarsinnaanerat annertusarneqassalluni. Ilinniartitsissummi ajornartorsiutit imatut ersersinneqassapput, inuit, suliffeqarfiit inuussutissarsiutinilu immikkoortut immikkoortillugit. Ilinniartitsissummi ilaapput ilinniartitsissummi tunngaviusumik periutsit, atuagarsorneq iliuutsillu atorlugit nalilersuineq aammalu sumiiffinni qanigisani ajornartorsiutinut atassuteqartitsilluni.

4.2 Suleriaatsit

Ilinniartitsinermi suleriaatsit nikerartut ilinniartunillu suliaqalersitsisut atorneqassapput, tassuunakkut ilinniartut taksonomimi killiffiit assigiinngitsut iluanni apeqqutinik aaqqiissutaasinnaasunillu suliaqarnissamut periarfissaqaqqullugit. Suleriaatsinik atuinermi sapernassuseq annertusiartuaartinneqassaaq nammineersinnaalernissamut ilinnialernissamullu piareersarnissamut suleriaatsit sammitinneqarlutik. Ilinniartut pilersaarusionermit peqataatinneqassapput, tamatumunnga ilanngullugit paasiumasat suleriaatsillu.

Ingerlatsinerit arlaqartut ingerlanneqassapput, ilinniartut ataqatigiiffiit piviusorpalaartut aallaavigalugit namminneq suliaqarlutik ajornartorsiutit suussusersiniarlugit, sulinermit tunngatillugu apeqqusiorlutik, apeqqutit akissutissarsillugit, aaqqiissutaasinnaasut saqqummiullugit namminerlu suliaq eqqarsaatersuutigalugu.

Aammattaq ilinniartitsinermit ilaapput apeqqutit annikinnerusut killilikkat aamma pisuusaartitsinerit annikinnerusut ammanerusunik apeqqutitallit sungiusaatitut suliarinerat.

Nammineerluni sulineq, suleqatigiikkaanik klassinilu atuartitsineq paarlakaajaanneqassapput. Suleriaatsit assigiinngitsut ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi ajornartorsiutinik nalilersuisinnaanerisa siuarsarnissaannut tapersiissapput. Piviusuni pisut sapinngisamik annertunerpaamik tunngavigalugit suliaqartoqartassaaq, suliffeqarfinnik suleqateqartoqassalluni aammalu suliffeqarfinnut pulaartoqartassalluni avataaneersunillu ilinniartitsisoqartassalluni.

Imminut atasumik minnerpaamik ataatsimik ilinniartitsinikkut ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq, tassani suliffeqarfimmik ataatsimik suleqateqarneq aallaaviussalluni. Ilinniartitsinerup ingerlanneqarnerani ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermi

paasissutissanik suliffeqarfillu aallaavigalugu ajornartorsiutinik suliaqassapput. Ilinniartitsineq imatut aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi piginnaasaminnik takutitsisinnaassusiat siuarsarneqarluni, piviusullu tunngavigalugit suliffeqarfiup ajornartorsiutaanik nalilersuisinnaanerit ineriartortinneqarluni.

Ilinniartitsineq aaqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissummi oqaatsinik siullertut oqaaseqarnerat oqaatsillu aappaattut oqaaseqarnerat isiginiarlugu.

Ilinniartitsissummi ilaavoq ilinniartitsissutip naammassinerani soraarummeernermit suliniuteqartoqarluni, tassani ilinniartitsissummi tiimit 15 %-iisa missaanni ilinniartitsisoqassalluni ilinniartitsissummilu ajornartorsiutit qitiusut imaralugit.

Ilinniartut suliniummut aallarniutitut suliniummik allaaserinnissapput. Suliniummik allaaserinninneq atuarfimmit akuerineqassaaq. Suliniut soraarummeernissamut tunngavittut atornerqarsinnaappat akuersisoqassaaq. Suliniummik nalunaarusiaq annerpaamik 15-inik nalinginnaasunik qupperneqassaaq. Suliniummi ilinniartuq apeqqutinik tuniniaanermut tunngasunik, nunanut tamanut erseqqissumik attuumassuteqartunik nammineerluni suliaqassaaq. Suliniut nalilersuinermit aalajangiinermillu imaqassaaq. Ilinniartut suliniut suleqatigiilluni suliniutitut suliarinissaa toqqarsinnaavaat. Taamaattoqarpat suleqatigiit marluk suliniut annertunerpaamik 25-nik nalinginnaasunik quppernilik tunniutissavaat. Suleqatigiit pingasut annertunerpaamik quppernerit nalinginnaasut 35-t tunniutissavaat, siumullu taamatut. Qupperneq nalinginnaasoq akunnequsiinerit ilanngullugit 2400-nik naqinneqarpoq.

Allattarissamik suliaq imatut pilersaarusiorneqassaaq ilinniartitsissutini allani allattarissamik suliani siuartuutaassalluni taakkunungalu atassuteqartitsisoqassalluni. Imarisaatigut annertussaatigullu siuariartorneq suliarineqassaaq. Allattarissamik suliaq ilikkagassatut anguniakkat anguneqarnissaannut tapersuutaassaaq, tassunga ilanngullugu ilinniartitsissummi periutsit atuagarsornerlu atorlugit ilinniartitsissummi ajornartorsiutinik aaqqissuussamik ingerlatitseqqiisinnaassuseqarneq. Taamaaliornikkut ilinniartut atuagarsornikkut naatsorsueqqissaarinernik, allaaserisanik il.il. takunnissinnaanerup ilanngunneqarnissaanut piginnaasaqaleriartussapput. Taakku saniatigut immikkoortortakkaarlugit aaqqissuunnerup ilinniartitsissummilu pingaarnertut ilinniakkat ingerlanneqarnissaasa pingaaruteqassusiat aaqqissuussamik suliarineqassapput.

4.3 It

It aamma tusagassiissutit ilinniartitsinermit ilinniakkamut atatillugu sakkutut, ilinniartullu ilinniartitsissummik ilikkariartornerani ikorfartuutitut atornerqassapput. Ilinniartitsineq aqputigalugu ilinniartup periarfissat digitaliusut assigiinngitsut atorsinnaanerit ineriartortissavaa, tamatumunnga ilanngullugit ataatsimoorfinni digitaliusuni allanik suleqateqarnerit.

Ilinniartitsinerup ilinniartup eqqarsaatigilluakkamik apersuusersuisumillu paasissutissanik toqqaasinnaanera, misissueqqissaarsinnaanera nalilersuisinnaaneralu inerisaaqataaffigissavaa. Kiisalu ilinniartitsineq ilinniartup internet-imik attaveqariaatsinillu apersuusersuisumik atuisinnaalernissaanut tapertaassaaq.

4.4. Ilinniartitsissummi oqaatsit

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartut ilinniartitsissumi oqaatsinik aammalu ilinniartitsissummi oqariaatsinik paasinnittarnerat atuisarnerallu aqqissuussamik ineriartortinneqarluni. Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq ilinniartitsissutit siulianni oqaatsinik oqariaatsinillu ilinniartut piffissap ingerlanerani paasinnilluarsinnaatikkiartortillugit atuisinnaallu artikkiartortillugillu.

4.5 Ilinniartitsissutinut allanut atassuteqartitsineq

Ilinniartitsineq imatut aqqissuunneqassaaq piffissat ilaanni ilinniartitsissutit akornanni suliaqartoqartarluni ilinniartitsissutinilu ilisimasaqarfiulersunut sanilliutsitsilluni.

Ilinniartitsissut humanismimut ilinniartitsissutaasuni avammut kulturillu akimorlugit ajornartorsiutinik suliaqarsinnaanermut atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut suliffeqarfiit avammut tuniniaasarneranni, periusissiani aamma nassiussassanik piareersaanermi aqutsinermilu pissutsit pillugit pingaartumillu inuussutissarsiutit pillugit politikkimi pissutsit, nunat tamat akornanni pissutsit inatsiseqarnermilu pissutsit pillugit ilinniartitsissutinut Nunat tamat akornanni aningaasaqarneq B aamma inuussutissarsiutit pillugit inatsisit B annertuumik atassuteqarpoq. Ilinniartitsissut oqaatsinik ilinniartitsissutinut annertuumik atassuteqarpoq, tassa ilinniartitsissummi oqariartuutit amerlasoorujussuit tuluttuujummata danskisuujullutillu, ilinniartitsissummilu oqariartaatsit oqaatsit taaguutitullu kalaallit oqaasiini ilaanngimmata, tassani oqaatsinut taaguutinullu pisortatiguunngitsumik nassuiaatit taamaallaat nassaassaallutik.

Ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq allaganngortitanik saqqummiinermilu periutsit ilinniartut tuniniaanermi aningaasaqarnermik suliaannut sungiusaataannullu pissusissamisoortumik sakkutut ilaatinneqarnissaat isiginiarlugu. Piviusunik suliaqarnermut ajornartorsiutinillu ammasunik sumiiffinnilu qanittuni suliaqarnermut atatillugu ilinniartut internetimut sapinngisamik isersinnaanissaat ilinniartullu paasissutissanik qitiusumik qarasaasiani nalunaarsuiffinni ujarlersinnaanissaat nassaarsinnaanissaallu isiginiarlugit ilinniartitsineq aqqissuunneqassaaq.

5. Nalilersuineq

5.1 Ingerlaavartumik nalilersuisarneq

Inunnik ataasiakkaanik ilitersuineq nalilersuinerlu aqqutigalugu ilinniarterup ingerlanerani tamani ilinniartut ilinniartitsissummi killiffimmini qaffasissutsiminnik ineriartornerminnillu

ersarissumik paasisaqalissapput. Tassunga ilanngullugit sammisaqarnerit ilinniartitsissummi pissarsinermik inuit ataatsiakkaat ataatsimullu qisuariartarnerannik annertusaanerit. Nalilersuinermi ilinniartitsissummi anguniakkat tunngaviupput.

5.2 Misilitseriaaseq

Misilitsinnermut ilaapput allattariarsorluni soraarummeernermi suliniut, tak. imm. 4.2, aamma oqaluttariarsorluni misilitsinneq, soraarummeernermi suliniummik aallaaveqartoq.

Oqaluttariarsorluni soraarummeernermi allattariarsorluni suliaq aallaavigineqassaaq, ilinniartorlu ilinniartitsissutip pingaarnertut imarisaanut ilassutitullu imarisaanut sanilliussisinnaassaaq.

Piareersarnissamut piffissaliisoqassanngilaq, soraarummeernerlu soraarummeertumut ataatsimut minutsit 30-t missaannik sivisussuseqassalluni.

Suleqatigiiarluni suliniutini soraarummeersitsissutigineqassapput ilinniartup nammineq aamma suleqataasut allat allassimasaat. Soraarummeerutissatut suliami erseqqissumik takuneqarsinnaassaaq, kiap suliniutip immikkoortui assigiinngitsut allassimanerai.

Suleqatigiiarluni sulianik soraarummeersitsinermi qularnaarneqassaaq, ilinniartut soraarummeertinneqareersut suleqatiminnut suli soraarummiinngitsunut attaveqarsinnaannginnissaat.

5.3 Naliliinermi tunngaviit

Ilinniartup soraarummeernissaminut suliaanik oqaluttariarsorlunilu misilitsinneranik naliliineq, tassaavoq ilinniartup misilitsinnermini ilikkagssatut anguniakkanik qanoq annertutigisumik angusisimaneranik naliliineq. Soraarummeernermi suliap nalilernerani aammattaaq ilanngullugu nalilerneqassaaq ilinniartup suliniummik qanoq piginnittuutiginera. Suliaq immikkut karakterilerneqassaaq oqaluttariarsorlunilu misilitsinneq immikkut karakterilerneqassalluni. Karakterit tamarmik soraarummeernermut uppersaamma allanneqassapput.

Pinngitsoorani misilitsinnerit

Erseqqissarneqarpoq Tuniniaaneq A ilinniartitsissutitut ataatsitut makinneqassammat, ilinniartitsissummilu suliniummik soraarummeerneq, tak. ilikkagssatut pilersaarummi imm. 4.3, aamma ilinniartitsissummi oqaluttariarsorluni misilitsinneq pinngitsoorani misilitsiffiusussaammata. Karakterit immikkoortinneqassapput, taamaalillunilu Tuniniaaneq A-p nalaani soraarummeernermit uppersaamma karakterit marluk ersissallutik.